

4

Сайн үүдэг болон дүүдэг

Н.МАНДАЛ

Сайн ХҮҮХЭД

Надмидын МАНДАЛ

Сайн ХҮҮХЭД

9 "Сайн хүүхэд болох нууц"

Улаанбаатар хот
2007 он

Н.МАНДАЛ

Сайн хүүхэд

“Сайн хүүхэд болох нууц” цуврал

Бага сургуулийн сурагчдад зориулав.

Зураач	Н.Батбадрах
Хянан тохиолдуулагч	О.Мөнхтуяа
Хянасан	Ж.Гэрэлмаа
Дизайнер	Т.Дэлгэрмаа

INTERPRESS

Хэвлэн нийтлэлийг Интерпресс ХХК

2007 он

Мөнхөө хүү энэ жил сургуульд орсон. Тэдний ангид олон цэнхэр ширээ байдаг юм. Хүүхдүүд хоёр хоёроороо зэрэгцэн суудаг. Нэг охин, нэг хүү. Голдуу тийм дээ. Харин Мөнхөө өөрийгөө азтайд тооцдог аж. Учир нь тэр ганц найз Баяраатайгаа нэг ширээнийх болжээ.

Чингэтэл ангид нь нэг охин шилжин ирснээс болж, тэд гуравлав. Мөнхөө Баяраа хоёр бие биенээ харан нүүрээ үрчийлгэн ярвайцгаалаа. Шинэ сурагчид зай бага гаргаж өгөх тухай нүдээрээ ярилцан тохирцгоов. Тэгээд ширээгээр нэг дэвтэр номоо тараан тохойгоо дэлгэн сууцгаажээ.

Охин юм хэлсэнгүй. Дэвтэр нь ширээний өнцөг дээр байсан ч дуугарсангүй. Хоёр хүү түүнийг хааяа өрөвдөвч бахь байдгаа өөрчилсөнгүй. “Яах гэж биднээс сүүлд ирсэн юм бэ!” хэмээн шүд зууцгаана. Багш охиныг муухай бичлээ гэх тоолонд тэд сэм баярлацгааж байсныг нүүх аргагүй.

Тэгж байтал нэг өдөр багш Баярааг өөр суудалд суулгах нь тэр ээ! Энэ шинэ ирэгчээс л боллоо гэдгийг мэдсэн Мөнхөө дотроо уурлав. Охиныг улам үзэн ядсан аж. Дэвтэр номоо урьд урьдхаасаа илүү тараан тавьдаг боллоо. Бүүр хэрэгцээгүй цааснуудыг хүртэл гаргаж тавив.

Миний бусдад аз
жаралмыг бэлэглэвэл
САЙН ХҮҮХЭД
болно шүү!

Ингээд хэдэн өдөр өнгөртөл ширээн дээр нь нэг юм гялсхийх шиг болжээ. Гялсхийснээр ч барахгүй, тэр нь дэлгээд тавьсан юм бичээгүй цаасан дээр нь үсрэн гарлаа. Мушигиралданхан цовхчоод л нэг л биш ээ! Явсан мөрөөр нь олон хар цэг үлдсэн байв. Хүү цэгүүдийг үзэгнийхээ хошуугаар холбоход эгчийнх нь дэвтрэн дээрх шиг юм нүдэнд нь харагдлаа. Бас өөрийнх нь сайн таньдаг болсон бичмэл “А” үсэг саргарын дунд хэд хэдээрээ байж байв аа.

Багш ирж нөгөө шинэ охиныг дахиад л "Муухай бичлээ" хэмээн загнав. "Ширээн дээр дэвтрээ гүйцэд тавьсангүй" гэж бас хэлэв. Мөнхөө муухай юм хийсэндээ гэмшивч Баяраатайгаа хамт суух хүсэл нь дийлсээр байжээ. Багшийг ширээнээс холдсоны дараа өнөө гялгар зүйл мөн л юм бичээгүй цаасан дээр нь хорсолтойгоор дэвхцэж эхэллээ. Мөнхөөгийн үзэг хойноос нь дагав.

Миний бусдад аз
жаралмыг бэлэглэвэл
САЙН ХҮҮХЭД
болно шүү!

Гялгар заавал Мөнхөөгийн цааснууд дээр дэвхцээд байхдаа яахав дээ?! Хоёр хөлөө салгахгүй дэвхцэх нь юутай ч адил юм бэ дээ? Ямар нэгэн “Хорлогч” байж магадгүй гэж санаад Мөнхөө битүүхэндээ айсан нь лавтай. Тэгтэл бас эртүүдхэн үзсэн Э, У, О үсгүүд байж байх нь юу вэ? Энэ саргар аягүй бол нэг муухай үг бүтээсэн байгаа даа!

Нэг шөнө Мөнхөө эвгүй зүүд зүүдлэв. Гялгарын үлдээсэн мөрүүд үг болон амилж гэнэ. "Чи бол энэ дэлхийн хамгийн муу хүүхэд" гэсэн үг байхыг үсгээ гүйцэд таниагүй хэрнээ хүү уншив. Уншиж дуусмагц нь "Үг" түүнийг хөөж эхэлжээ. Мөнхөө зугтаагаад л байлаа. Муухай үг янз бүрийн араатны дүрсэд ороод хувилаад л байсан. Сэрээгүй бол яах ч байсан юм билээ! Одоо л...

Тэгэвч хүү дэвтэр номоо тараасан хэвээр. Сандлаа бас нэг ч удаа татахгүй байлаа. Охины хувьд хэчнээн хэцүү ч тэвчээртэй гэж хачин. Тэр багшийг харах үед л ширээ рүү дэвтрээ жаахан түлхэнэ. Бусад үед тэрүүхэн тэндээ бичгээ ч бичиж, номоо ч унших ажээ. Ширээн дээр эрээ цээргүй гүйх Гялгарыг харах ч үгүй байх нь бүр ч хачирхалтай.

Өдөр хоног өнгөрөх тусам саргар зам гаргасан өнөө цэгэн мөрүүдэд таньдаг үсэг олширсоор байлаа. Мөнхөө тэгэх тусам нь эл үг хэнд хандсан, юу гэсэн болохыг мэдэхийг хүсчээ. Зүүдэнд орсон үг байх гэж санахаас айж байв. Айх тусмаа муу хүүхэд болохгүйн тулд хичээлээ улам бүр сайн хийгээд байлаа. Сайн сурах нь “Сайн” хүүхдийн шинж биш гэж үү?

М бусдад аз
жаралыг бэлэглэвэл
САЙН ХҮҮХЭД
болно шүү!

Тэгж байтал Мөнхөөгийн хажууд суудаг охин өвдөөд хичээлдээ ирсэнгүй. Эмээ нь ирж уулзжээ. Хэдэн өдрийн чөлөө авсан гэж хэлсэн нь мэдээж. Түүнийг сонсоод Баяраагийн баярлаж байна гэдэг жигтэйхэн. Шууд л цүнхээ тэвэрсээр хуучин суудалдаа ирж суув. Гурван өдөр хоёр найз нэг ширээнд тохой нийлүүлэн сууж чамгүй баяртай байлаа. Охиныг дагаад Гялгар ч үзэгдсэнгүй. Харин Мөнхөөгийн өмнө байх саргар бичигтэй цаасыг Баяраа олж харжээ.

Чи бусдад аз
жаргалыг бэлгэглэвэл
САЙН ХҮҮХЭД
болно шүү!

Тэр хоёр түүнийг унших гэж оролдов. Тэгээд ЧИ гэж байна хэмээн хоёул зэрэг хашхирлаа. ЧИ-гийн удаагаар БУСДАД хэмээх үгийг үсэглэн гаргаж ирэв. А-А-А-З, АЗ, Ж-А ЖА, Р ЖА-Р ЖАР, Г-А ГА, ЖАР-ГА ЖАРГА, Л ЖАРГАЛ, ЧИ БУСДАД АЗ ЖАРГАЛ... Хоёр найз цаасан дээрх бичээсийг үсэглэн, үелэн, нийлүүлэн уншсаар байв.

Чи бусдад аз
жаргалыг бэлэглэвэл
САЙН ХҮҮХЭД
болно шүү!

Тэгээд: Уг үгнүүд ЧИ БУСДАД АЗ ЖАРГАЛЫГ
БЭЛЭГЛЭВЭЛ САЙН ХҮҮХЭД БОЛНО ШҮҮ гэсэн
өгүүлбэр болохыг сая гаргаад инээмсэглэлээ.
Өөд өөдөөсөө хараад инээмсэглэв.
Маргааш нь Мөнхөөгийн хажуугийн охин
хичээлдээ ирсэн юм. Мөнхөө дэвтэр номоо
цүнхнээсээ цэгцтэйхэн гаргаж тавиад охин руу
хараад инээмсэглэв. Ширээний анд нь бас хариу
инээмсэглэж байна.

Хүүгийн ээж нэг удаа “Хүн аз жаргалтай байхдаа л инээмсэглэдэг” гэж хэлж байсан билээ.

Мөнхөө гэр лүүгээ гүйж явахдаа

- Би сайн хүүхэд! хэмээн амандаа шивнэж явав. Тийм ээ, тэр хүү Гялгарын бичсэн үгийг олон дахин хуулж, тунгаасаар байгаад “Сайн” хүүхэд болсон билээ. Чи ч гэсэн бас Гялгарын мөрнүүдийг үзгээрээ дагуулаад байсан бол “Сайн” хүүхэд мөнөөсөө мөн шүү дээ!

ХҮҮХДУУД ЭЭ!

*Номоо уншаад,
яллануурын явсан мөрийг
үзгээрээ подруулан
дагаарай. Номынхоо
Зургийг будан
ймэглэхээ
мартав аа!*

Дэлхийн банктэй хамтран хэрэгжүүлж буй
«Хөдөөгийн боловсролыг дэмжих
(READ) төсөл»-ийн хүрээнд хэвлэв.
Худалдахыг хориглоно.